Alahärmän ja Kortesjärven arkistojen mahdollinen siirtäminen Kauhavan keskusarkiston yhteyteen

Tekninen lautakunta 27.10.2026 § 76
462/10.03.02.06/2026

Valmistelija Vt. kiinteistö- ja rakennuttamispäällikkö Maria Annala 22.10.2026

Kauhavan kaupungin hallinto on Kauhavalla valtuuston päätöksellä keskitetty Kauhavan kaupungintalolle ja Ylihärmän palvelutoimistoon, jossa toimii myös Kauhavan kaupungin keskusarkisto. Kortesjärven ja Alahärmän kuntien aikaiset arkistot sijaitsevat kuitenkin vielä Kortesjärvellä ja Alahärmässä vanhojen kunnantalojen arkistotiloissa. Molemmat rakennukset ovat hallinnon keskittyessä jääneet vain osittain käyttöön ja niissä on paljon korjausvelkaa. Vuotuiset rakennuksien ylläpitokulut ovat yhteensä n. 100.000 euroa. Näistä rakennuksista kokonaan luopuminen on järkevää kuntatalouden suunnittelua. Sekä Kortesjärven, että Alahärmän arkistomateriaaleja on käyty läpi arkistonhoitajien toimesta. Ne materiaalit, joita arkistolain mukaan ei tarvitse enää säilyttää on tuhottu. Säilytettävää arkistomateriaalia on silti vielä näissä arkistoissa noin 950 hyllymetriä.

Kuntaviranomaisen on arkistolain suunniteltava asiakirjojensa ja tietoaineistojensa arkistointi osana tiedonhallintaa. Viranomaisen on muodostettava tietoaineistonsa siten, että niiden sisältämien asiakirjojen ja tietojen säilyvyys ja käytettävyys arkistointitarkoituksessa voidaan varmistaa.
Arkistojen sijoittamiselle on tutkittu erilaisia vaihtoehtoja Kauhavan alueella. Arkistolain (529/2026) mukaan voidaan arkistoja säilyttää osin myös digitaalisessa formaatissa. Sähköiseen muotoon muutettavien asiakirjojen alkuperäinen muoto voidaan tuhota, ellei asiakirjan kulttuurihistoriallinen arvo tai oikeudellinen todistusvoima edellytä myös alkuperäisen muodon säilyttämistä. Kauhavan kaupunki on pyytänyt tarjouksia arkiston sähköistämisestä yleisesti sekä rakennusvalvonnan aineiston arkistoimisesta Pikura-hankkeen yhteydessä. Saatujen tarjousten perusteella Kortesjärven ja Alahärmän arkistojen digitoiminen tulisi maksamaan noin 1,5 miljoonaa euroa. Lisäksi sähköinen säilytys on maksullista. Digitointi ei kuitenkaan kokonaan poista arkistotilojen tarvetta.

Arkistotilat on suunniteltava ja varustettava siten, että pysyvästi säilytettävät asiakirjat ovat turvassa tuhoutumiselta, vahingoittumiselta ja asiattomalta käytöltä. Vaatimukset perustuvat arkistolakiin ja Kansallisarkiston määräykseen ja ohjeeseen arkistotiloista. Määräyksissä annetaan hyvin tarkat ohjeet arkistotilojen kelpoisuudesta, mm. niiden rakenteista ja ilmanvaihdosta.

Olemassa olevista rakennuksista parhaaksi vaihtoehdoksi arkistojen sijoittamiselle on teknisen toimen selvityksen mukaan Ylihärmän palvelutoimisto, jossa jo nyt pääosa uuden Kauhavan arkistomateriaalista sijaitsee. Alahärmän ja Kortesjärven arkistomateriaali ei kuitenkaan sovi rakennuksen nykyisiin arkistotiloihin. Rakennuksen muu kellariosa on melko pienillä kustannuksilla muutettavissa arkistoksi. Sen lattia on tutkimuksissa todettu riittävän vahvaksi arkistokuormille, eikä pohjavesi ole liian korkealla. Myös ilmanvaihdon järjestelyt ja tilojen ikkunattomuus ovat arkistoinnin kannalta hyviä seikkoja. Myös arkistotoimintojen keskittäminen samaan rakennukseen toisi toiminnallisia säästöjä. Arkistohakuja tehdään päivittäin.

Ylihärmän palvelukeskuksen kellarissa on kuitenkin talon valmistumisesta lähtien, vuodesta1983 ollut ilma-aseille tarkoitettu ampumarata, jossa on alusta alkaen toiminut Härmän Seudun Ampujat r.y. (HSA). Tähän ampumarata toimintaan suunniteltuun tilaan tai sen osaan on arkiston laajentamista selvitelty.

Arkistotilaselvityksen yhteydessä tekninen toimi on tehnyt Härmän Seudun Ampujat r.y.:lle ehdotuksen, jossa heitä on pyydetty tutkimaan vaihtoehtoa, missä HSA:n ampujat toimisivat samoissa tiloissa Kauhavan Ampujien kanssa Kauppatie 109 kiinteistössä. Kiinteistön ns. lasisiiven kellarissa on ampumarata tarkoitukseen tehty ilma-aserata. Molemmat ampumaseurat toimivat kaupungin tiloissa vastikkeetta.

Härmän Seudun Ampujat r.y. on lähettänyt kaupungille liitteenä olevan vastineen 8.10.2026 teknisen toimen ehdotukseen. Perustellussa vastineessa Härmän Seudun Ampujat r.y. pyytää teknistä lautakuntaa säilyttämään ampumaradan nykyiset tilat HSA:n käytössä ja selvittämään arkistolle muut soveltuvat sijoitusvaihtoehdot.

Esittelijä Tekninen johtaja Sami Tuomisto

Päätösehdotus Tekninen lautakunta merkitsee Härmän Seudun Ampujat ry:n vastineen tietoonsa saatetuksi.

Päätös Tekninen lautakunta hyväksyi yksimielisesti teknisen johtajan ehdotuksen.

Lisätietoja Vt. kiinteistö- ja rakennuttamispäällikkö Maria Annala, puh. 050 330 5326, etunimi.sukunimi@kauhava.fi

---